

WWF Magyarország

Álmos vezér útja 69/a
Budapest
1141

Tel: (1) 214 5554
Fax: (1) 212 9353
panda@wwf.hu
www.wwf.hu
Adószám:18226814-2-42

Áder János
köztársasági elnök

Köztársasági Elnöki Hivatal

Budapest
Szent György tér 1.
1014

Tárgy: A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény módosítása

Tisztelt Köztársasági Elnök Úr!

A **WWF Magyarország** és a **Környezeti Management és Jog Egyesület (EMLA)** képviselőjében, a vízvédelmi uniós irányelvekkel és a biológiai sokféleség megőrzésével kapcsolatos környezetpolitikákkal, valamint környezetvédelmi jogi kérdésekkel foglalkozó civil szervezetekként a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgt.) módosítása kapcsán fordulunk önhöz.

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény módosításáról szóló T/13659 számú törvényjavaslat, amelyet az Országgyűlés 2020. december 16-án fogadott el, a mezőgazdasági öntözési célú kutak vízjogi engedélyezési rendszerének egyszerűsítését, egyes, meghatározott esetekben jelentős változtatását tűzte ki célul.

Az éghajlatváltozás hatása a mezőgazdaságot minden más ágazatnál közvetlenebbül érinti, azonban még a legérzékenyebb területeken is csupán 50%-ban felelősek a klimatikus tényezők a vízhiányért, a probléma másik feléért a vízkivételek, vízrendezés és táji adottságoktól eltérő területhasználatok okolhatók.¹ Ezeknek a folyamatoknak fő vesztese a mezőgazdaság. Az agrárterületeken tapasztalható vízhiány napjainkra számottevő mértékű, ezért egyetértünk azzal, hogy ezt a sürgető problémát kiemelt figyelemmel szükséges kezelni.

Ugyanakkor véleményünk szerint **a Vgt. jelen módosítása nem a megfelelő eszközöket választja a vízhiány kezelésére. Alapvető elvi probléma a törvénymódosítással, hogy nem a vízhiányt kezeli, hanem a vízhasználatot ösztönzi, ami még inkább hozzájárul a termőterületek kiszáritásához.** A most elfogadott törvényben szereplő változtatások azokon a vízhiányos területeken ösztönzik a felszín alatti vizek igénybevételét, melyek esetében jelenleg is jelentős talajvízszint-süllyedéssel kell számolni. Ezzel szemben a klimatikus hatásokat és a vízrendezésből adódó problémákat egyaránt enyhítő, belvív-, árvíz- és csapadékvíz megtartására alapozott megoldások támogatása mind jogszabályi, mind finanszírozási szinten messze elmaradnak a vízkivételek egyre gyarapodó ösztönzőrendszerétől. **Mindez fenntarthatatlan irányba mozdítja el a jelenleg is számos tekintetben reformokra szoruló vízgazdálkodást, ezért a Vgt. jelen módosítását elvi és szakmai szempontból sem támogatjuk.**

¹ Pálfi Imre (szerk.) (1994): A Duna–Tisza közti hátság vízgazdálkodási problémái. Nagyalföld Alapítvány, Békéscsaba

WWF Magyarország

Álmos vezér útja 69/a
Budapest
1141

Tel: (1) 214 5554
Fax: (1) 212 9353
panda@wwf.hu
www.wwf.hu
Adószám:18226814-2-42

Álláspontunk szerint ez a jogszabály nincs összhangban az Alaptörvény egyes rendelkezéseivel és európai uniós tagságunkból eredő kötelezettségvállalásainkkal, ezért kérjük a Tisztelt Köztársasági Elnök Urat az alábbi érveink megfontolására és a törvény előzetes normakontrolljának kezdeményezésére.

A törvényjavaslat vitatott részei

1. A hivatkozott törvény 3. §-a értelmében a Vgt. 28/A.§-a az alábbi (1a) és (1b) bekezdésekkel egészülne ki:
„(1a) Előzetes bejelentést követő jóváhagyás után létesíthető mezőgazdasági öntözési célú kút, ha a következő feltételek együttesen teljesülnek:
a) a kutat a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási rendszerek védelméről szóló kormányrendelet szerint kijelölt, kijelölés alatt álló, illetve előzetesen lehatárolt belső, külső és hidrogeológiai védőidom, védőterület, valamint karszt- vagy rétegvíz készlet igénybevétele nélkül, továbbá a hatósági nyilvántartásban szereplő talaj vagy talajvíz szennyezéssel nem érintett területen létesítik,
b) a kút talpmélysége az 50 métert nem haladja meg és az első vízzáró réteget nem éri el,
c) a kúthoz kapcsolódó öntözőrendszer kizárólag a létesítő, üzemeltető művelése alatt álló területek öntözését szolgálja, és
d) a kutat a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló kormányrendelet szerint a hatósági nyilvántartásba a létesítő, üzemeltető bejelentette, továbbá a víz mennyiségének mérését biztosító digitális kútvízmérővel felszerelte.
(1b) A hatósági nyilvántartásba történő előzetes bejelentést követően a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló kormányrendeletben meghatározott időtartamon belül az öntözési igazgatási szerv – a vízbázis állapotára és a tervezett kútnak a vízbázisra gyakorolt hatására tekintettel a felszín alatti vizek védelme érdekében – az előzetes bejelentésben foglaltak alapján a létesítést jóváhagyja, megtiltja, vagy megállapítja, hogy a létesítés csak véglegessé vált vízjogi létesítési engedély birtokában kezdhető meg.”
2. A módosítás által elfogadott, Vgt. 29.§ (9) bekezdése értelmében, ha a vízellátási rendszer megépítése vagy átalakítása a 28/A. §-ban meghatározott bejelentés nélkül vagy annak jóváhagyásától eltérően történt, a létesítő részére vízgazdálkodási bírság megfizetését kell előírni. A bírság az engedély nélkül létrehozott építmény értékének 80%-áig terjedhet. A természetes személyre kiszabott bírság összege nem haladhatja meg a 300 000 forintot.
3. A Vgt. újonnan beiktatni szánt 45/N. § (4) bekezdése alapján az üzemeltető felelős azért, hogy a felszín alatti vizet – az e törvényben foglaltak figyelembevételével – csak olyan mértékben vegye igénybe, hogy a vízkivétel és a vízutánpótlódás egyensúlya minőségi károsodás nélkül megmaradjon, és teljesüljenek a vizek jó állapotára vonatkozó célkitűzések elérését biztosító követelmények. A vízügyi hatóság, valamint a felszín alatti vizek vagyongazdálkodója e kötelezettség betartását ellenőrizheti. Ha az üzemeltető vízhasználata veszélyezteti más engedélyezett vízhasználatok biztosítását vagy károsítja a felszín alatti vízkészleteket, a vízügyi hatóság hivatalból, vagy a felszín alatti vizek vagyongazdálkodójának kezdeményezésére az üzemeltetőt a szükséges mértékben megelőző, valamint kárelhárító intézkedések megtételére kötelezi.
4. Ezen felül a hivatkozott törvény 4. §-a a korábban illegálisan létesített kutak vízjogi fennmaradási engedélyezése helyett is a bejelentést és annak jóváhagyását tenné alkalmazandóvá.

WWF Magyarország

Álmos vezér útja 69/a
Budapest
1141

Tel: (1) 214 5554
Fax: (1) 212 9353
panda@wwf.hu
www.wwf.hu
Adószám:18226814-2-42

A WWF Magyarország és az EMLA Egyesület szakmai álláspontja a törvényjavaslatról

A Vgt. jelen módosításának főbb problémái:

- jelenleg a vízügyi engedélyezési eljárás, az ellenőrzés és a végrehajtás is az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. számú törvényben (Ákr.) és a hatályos környezetvédelmi és vízvédelmi jogszabályokban rögzített szabályok alapján működik. A Vgt. 28/A. § (1a) szerinti **előzetes bejelentés jóváhagyása** részletszabályainak megalkotására a törvénymódosítás a Kormányt hatalmazza fel, annak megalkotásáig azonban **semmilyen jogszabály nem garantálja ebben az újonnan bevezetett jóváhagyási eljárásban más érintett szakhatóságok, érintett személyek részvételi, illetve ügyféli jogosultságát és jogorvoslati jogát, illetve a közigazgatási eljárási jogi és a környezetvédelmi jogi alapelvek érvényesülését.** Ugyanakkor arra is szeretnénk felhívni a figyelmet, hogy amennyiben az újonnan kialakítandó, bejelentést jóváhagyó hatósági eljárás szabályaiban ezen jogok és elvek érvényesíthetősége csökken, vagy mellőzésre kerül, akkor az az Alaptörvény P. cikk (1) bekezdésének, illetve XXI. cikk (1) bekezdésének előírásába ütközhet, illetve egyes uniós kötelezettségvállalásaink teljesítését akadályozhatja. Más esetben, ha ezen elveket és jogokat a hatósági jóváhagyás során minimum a jelenlegi szinten rendeli majd a jövőbeli kormányrendelet érvényesíteni, úgy az érdeemben a jelenleg is már működő vízügyi engedélyezési eljárásnak fog megfelelni, amelynek pedig megvannak a jogszabályi keretei.
- a Vgt. újonnan beiktatott 29. § (9) bekezdésében foglalt bírságon kívül a Vgt. nem kínál más szankciót a bejelentés nélkül, illetve a jóváhagyottól eltérően megvalósított kút létesítője számára. Így gyakorlatilag a bírság összege a kút létesítésének ára, mert sem fennmaradási engedélyezési eljárást nem követel meg a törvény, sem pedig a vízkivétel megtiltását, illetve a kút megszüntetésének elrendelését nem teszi lehetővé a hatóság számára;
- a Vgt. 45/N.§ (4) bekezdése általános jelleggel az üzemeltetőre hárítaná a vizek jó állapotára vonatkozó célkitűzések elérését biztosító követelmények teljesülését, azonban az üzemeltetőknek ehhez nem állnak rendelkezésére sem a megfelelő szakértelem és a szükséges adatok, adatbázisok, sem ellenőrzési módszerek. Az üzemeltetőnek nincs rálátása az adott víztest állapotára sem. **Lehetetlen és számonkérhetetlen felelősséget telepítene a Vgt. az üzemeltetőre,** amely kötelezettség, azaz a vizek jó állapotára vonatkozó célkitűzések elérését biztosító követelmények teljesülését az államnak a vízügyi hatósági rendszer működtetésével, célszerűen az engedélyeztetés – ellenőrzés – szankcionálás rendszerével kell megvalósítania.
- **az engedélyezési eljárás preventív védelmi szabály, mely biztosítja a vízkészletek – mint természeti erőforrások – megóvását, fenntartható használatát,** valamint az egészséges és biztonságos környezet védelmét a jelen és jövő nemzedékek számára, ehhez képest a Vgt. jelen módosítása visszalépés az utólagos szankciókkal biztosított védelem felé, a már elért védelmi szint ezáltal csökken;
- **a védelmi szint csökkentése rossz precedenst teremthet,** megindíthatja egyfajta „szalámi szeletelés” kockázatát;
- egy szakszerűtlenül létesített kút potenciális szennyezőforrás, a mezőgazdasági tevékenység általában jelentős peszticid felhasználással és tápanyag kijuttatással jár, **a víz használata során keletkező szennyvíz kezeléséről, elvezetéséről gondoskodni kell,** ezen szempontok az engedélykérelemhez csatolt tervezési dokumentumokban kerülnek kialakításra, **azonban az engedélyezés elmaradásával ezen szempontok vizsgálata is elmarad;**

WWF Magyarország

Álmos vezér útja 69/a
Budapest
1141

Tel: (1) 214 5554
Fax: (1) 212 9353
panda@wwf.hu
www.wwf.hu
Adószám:18226814-2-42

- a talajvíz – mint minden felszín alatti víz – egy korlátozottan megújuló erőforrás, a fenntartható használatának biztosításához **elengedhetetlen, hogy a megújulóképeséssel összhangban történjen a vízkivétel;**
- a természeti rendszerek megóvásához, fenntartásához szükséges vízmennyiség (ökológiai vízmennyiség) mesterséges beavatkozással történő elvonása a vízkivétel környezetében található védett természeti területek és Natura 2000 területek károsodásához vezethet;
- a jogalkotók nem készítették el mindazokat a jogszabályokat és ösztönzőket, melyek kompenzálnák a várhatóan megnövekvő vízkivételeket és elősegítenék a felszín alatti vizek megújulását;
- nem számoltak továbbá a klímaváltozás okozta jövőbeni negatív következményekkel és azzal, hogy a vízkészletek klímaalkalmazkodásban betöltött szerepe várhatóan jelentősen felértékelődik.

Általános észrevételek

A törvény módosításának elsődleges indoka, hogy az engedélyezési kötelezettség megszüntetése adminisztratív könnyítést jelent a mezőgazdasági termelők számára. **A bürokratikus terhek csökkentése azonban nem eredményezheti a környezet és természet már elért védelmi szintjének csökkenését, az egészséges környezethez való alkotmányos jog sérelmét.** Ahogy az utóbbi évek bürokrácia csökkentést célzó jogalkotási folyamatai is rámutattak, számos eszköz áll rendelkezésre az adminisztrációs terhek csökkentésének érdekében az engedélyezési eljárás megszüntetésén kívül is.²

A törvényjavaslat indoklása a 3. §-ban szereplő kritériumrendszert arra alapozza, miszerint „*az engedélyezési kötelezettség alól mentesülő kutak feltételrendszerének meghatározásakor figyelembe vételre került, hogy az ezeknek a feltételeknek megfelelő kutak a felszín alatti vízkészleteket kevésbé veszik igénybe, hiszen az első vízzáró réteget nem törik át*”. Ez ellentmond annak a közkeletű szakmai nézetnek, miszerint a vízhiánnyal leginkább veszélyeztetett területeinken – mint a Homokhátságon – a talaj- és rétegvizek egységes vízrendszert alkotnak, és a rétegek között igazi vízzáró zóna nem található.³

Szintén az indoklásban szerepel, hogy „*a saját célú öntözés feltételével mennyiségi korlát is beépítésre került*”, továbbá a Vgt. záró rendelkezései közé beépített módosítás a kút üzemeltetőjének felelősségét állapítja meg. A mennyiségi védelem ilyen szintű kiüresítése igen aggályos, hiszen a felszín alatti vizek szintjének folyamatos süllyedése Magyarország egyik legfontosabb vízgazdálkodási problémája (a Homokhátság egyes területein ez a csökkenése 30-40 cm/év⁴). A felszín alatti vízkészletek stratégiai jelentőségű természeti erőforrásaink, ezért álláspontunk szerint mennyiségi védelmüket jóval erősebb, állami garanciákkal támogatott, törvényi szinten meghatározott kritériumrendszerre alapozva szükséges szabályozni.

² Magyarország Digitális Agrár Stratégiájában számos adminisztrációt könnyítő megoldás szerepel, mely a vízhasználatra is kiterjeszhető lenne, továbbá a Közös Agrárpolitika támogatásaiból szükség esetén lehetőség lenne a kutak tervezési költségeinek finanszírozására

³ Mezősi Gábor (2011): Magyarország természetföldrajza. Akadémia Kiadó Zrt., Budapest.

⁴ Pálfi Imre (szerk.) (1994): A Duna–Tisza közti hátság vízgazdálkodási problémái. Nagyalföld Alapítvány, Békéscsaba

WWF Magyarország

Álmos vezér útja 69/a
Budapest
1141

Tel: (1) 214 5554
Fax: (1) 212 9353
panda@wwf.hu
www.wwf.hu
Adószám: 18226814-2-42

Társadalmi és szakmai egyeztetés hiánya, valamint a hatásvizsgálat elmaradása

A jogszabály elfogadását nem előzte meg társadalmi egyeztetés, sem hatásvizsgálat. A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 17. § (1) bekezdése, (2) bekezdésének aa) és ab) pontjai, valamint a környezet védelméről szóló 1995. évi LIII. törvény (Kvt.) 43. § (1) bekezdése is megkövetelik, hogy a környezetvédelemmel összefüggő törvényjavaslat előkészítője a javasolt jogszabály környezetre gyakorolt hatásait vizsgálja és értékeli, és azt vizsgálati elemzésben foglalja össze. A Kvt. 44.§ (2) bekezdése alapján pedig az Országos Környezetvédelmi Tanács véleményét is ki kellett volna kérni a tervezetről 30 napos véleménynyilvánítási határidővel.

A törvényjavaslat benyújtása előtt széleskörű egyeztetést kellett volna lefolytatni az érintettekkel, különösen a vízügyi szakmai szervezetekkel és a vízhiányos területeken tevékenykedő gazdákkal. Részletesen vizsgálni kellett volna a környezeti és társadalmi hatásokat is.

Vizeink védelmét szolgáló jogszabályok és európai uniós kötelezettségek megsértése

A törvénymódosítás az uniós jogszabályokkal sincs összhangban, sérti az Európai Uniónak a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló 2000/60/EU irányelv (VKI) egyes rendelkezéseit.

A VKI 4. cikk (1) bekezdésének b) pontjában foglaltak tagállami kötelezettségeket állapítanak meg a felszín alatti vizek védelme és állapotuk javítása érdekében. A tagállamok feladata többek között, hogy végrehajtsák a szükséges intézkedéseket a szennyező anyagok felszín alatti vizekbe történő bevezetésének megelőzésére vagy korlátozására és a felszín alatti víztestek állapotromlásának megakadályozására, szükséges továbbá az összes felszín alatti víztest védelme, javítása és helyreállítása. Biztosítani kell az egyensúlyt a felszín alatti víz kitermelése és utánpótlódása között, azzal a céllal, hogy a felszín alatti vizek jó állapota kerüljenek legkésőbb 2027-ig. Ezen felül szükséges intézkedéseket tenni az emberi tevékenységből származó szennyezőanyag-koncentráció bármilyen jelentős és tartós emelkedésének visszafordítására, a felszín alatti víz szennyezettségének folyamatos csökkentése érdekében.

A VKI 11. cikk (1) bekezdése értelmében minden tagállam biztosítja intézkedési program kialakítását valamennyi vízgyűjtő kerületre, vagy a nemzetközi vízgyűjtő kerület országának területére eső részére a 4. cikkben megállapított célkitűzések elérése érdekében, figyelembe véve az 5. cikk által megkívánt elemzések eredményeit. Ugyanezen cikk (3) bekezdése sorolja fel az alapintézkedések, mint **minimálisan teljesítendő követelmények** között

- a vizek hatékony és fenntartható használatát előmozdító intézkedéseket azzal a céllal, hogy elkerüljék a 4. cikkben meghatározott célkitűzések elérésének veszélyeztetését;
- a felszíni édesvizek és a **felszín alatti vizek kitermelésének, továbbá a felszíni édesvizek tározásának szabályozását, beleértve a vízkivételek** nyilvántartását vagy nyilvántartásait és a vízkivételek, tározások **előzetes engedélyeztetésének** követelményét.

Ez utóbbi pont kapcsán a VKI ugyan lehetőséget ad a tagállamok részére, hogy az ilyen szabályozások alól mentesítsék az olyan vízkivételeket és tározásokat, amelyeknek nincs jelentős hatása a vizek állapotára, azonban **a Vgt. e módosítása jelentős negatív hatással jár majd a felszín alatti vizekre, amint azt a 24 szakmai szervezet és vízgazdálkodásban jártas szakértő által aláírt Közös szakmai állásfoglalás a T/13659. iromány számon bejegyzett törvényjavaslatról c. dokumentum is megerősíti.**

WWF Magyarország

Álmos vezér útja 69/a
Budapest
1141

Tel: (1) 214 5554
Fax: (1) 212 9353
panda@wwf.hu
www.wwf.hu
Adószám:18226814-2-42

A tárgybeli törvénymódosítás a VKI 4. cikk (7) bekezdésének előírásának végrehajtását is akadályozza. A VKI 4. cikk (7) bekezdése alapján minden olyan terv, beruházás, emberi tevékenység esetében, melynek végrehajtása veszélyezteti az irányelv környezeti célkitűzéseinek teljesülését a VKI 4. cikk (7)-(9) bekezdéseivel összhangban el kell készíteni egy részletes értékelést arra vonatkozóan, hogy a tevékenység milyen felszíni és felszíni alatti víztesteket érint, milyen ezen víztestek jelenlegi, kiindulási állapota, milyen hatótényezők és hatásfolyamatok azonosíthatók a tervezett beruházás, ill. emberi tevékenység megvalósítása kapcsán, ezek milyen módon és milyen mértékben befolyásolják az érintett víztestek állapotát, ill. az érintett víztestek állapotának javítására tervezett (és az érvényes vízgyűjtő-gazdálkodási tervben foglalt) intézkedések hatékonyságát. Az elemzésnek tartalmaznia kell minden olyan hatásmérséklő intézkedést, amelyet az érintett víztestek kedvezőtlen állapotváltozását okozó hatások mérséklése céljából figyelembe vettek, ill. minden olyan alternatív megoldást és ezeknek az érintett víztestekre gyakorolt hatását, melyet a terv, beruházás, emberi tevékenység céljainak elérése érdekében megvizsgáltak.

A magyar engedélyeztetés rendszerében a VKI 4(7) szerinti értékelés⁵ alapvetően a környezeti hatásvizsgálati eljárás (KHV) keretében zajlik⁶. Amennyiben a fejlesztés nem tartozik a KHV köteles tevékenységek közé, a VKI 4(7) szerinti hatások értékelésének az egyéb engedélyezési (pl. vízjogi engedélyezés) eljárásban kell megjelennie. Az öntözővízkivételek kapcsán a hatóság egyedileg ítéli meg, hogy azzal kapcsolatban szükséges-e KHV-t lefolytatni, de kumulatív hatásuk van a többi vízkivétellel, ezért a vízügyi igazgatóságoknak térségi vízkészlet gazdálkodási tervet kellett készíteniük annak érdekében, hogy az egyes vízkivételi engedélyezéseknél a tervben meghatározottakat (környezeti feltételeknek megfelelő vagyonekezelői nyilatkozat kiadása kapcsán) figyelembe vegyék. **A tervek kapcsán külön stratégiai környezeti vizsgálat (SKV) is zajlott, s ezek során egyértelművé vált, hogy egyes vízkivételeknél szükséges lehet a KHV eljárás lefolytatása és ezen belül a VKI 4(7) bekezdés szerinti értékelés, mivel jelentős hatással lehet a környező területek felszín alatti vizeire is.**

A törvénymódosítás eredményeként azonban, ha az engedélyezési eljárást felváltja egy bejelentést jóváhagyó eljárás, az egyes vízkivételek kapcsán a VKI 4(7) bekezdése szerinti értékelések nem fognak lezajlani az érintett esetekben.

Természetvédelmi és társadalmi szempontok mellőzése

Kérdéssé válik továbbá a természetvédelmi szempontok érvényesítése. Az elmúlt kb. másfél évszázad vízrendezési munkálatai és felszín alatti vízkivételei miatt a vizes élőhelyek 87%-a elpusztult és ez a folyamat nem állt meg. A természetes élőhelyek, illetve a vadon élő növény- és állatvilág megőrzéséről szóló 92/43/EGK irányelv 17. cikke szerinti országjelentés alapján a 16 vízhez kötődő közösségi jelentőségű élőhelyünk közül 15 kedvezőtlen vagy rossz állapotban van, melynek egyik legfőbb oka a kedvezőtlen vízgazdálkodási tevékenység okozta vízfelvonás, kiszáradás.⁷ **A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 18. §-ában kimondja, hogy az ökológiai vízmennyiséget mesterséges beavatkozással elvonni nem lehet, ezt a vízmennyiséget a természetvédelmi hatóság – vízjogi engedélyezési eljárásokban szakhatósági közreműködés keretében – állapítja meg.** A felszín alatti víz korlátlan kitermelése elvonja a környezet növényzetét tápláló talajvizet, mely a vízkivétel mértékétől és módjától függően a felszín alatti

⁵ 221/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól, 10-11.§§

⁶ 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról, 1. § (6a) bek.

⁷ <http://www.termeszetvedelem.hu/az-elohelyvedelmi-iranyelv-17-cikke-alapjan-keszített-országjelentés-2019>

WWF Magyarország

Álmos vezér útja 69/a
Budapest
1141

Tel: (1) 214 5554

Fax: (1) 212 9353

panda@wwf.hu

www.wwf.hu

Adószám:18226814-2-42

víztől függő természetes ökoszisztémák – ilyenek például a törvény erejénél fogva védett szikes tavak és lápok – sérülésével, pusztulásával járhat. Az engedélyezési eljárás eltörlésével és a talajvíz kitermelésének ösztönzésével ezek a negatív hatások várhatóan tovább erősödnek.

A talajvíz elvonása a környező, nem öntözött mezőgazdasági területek növényzetére is számottevő negatív hatást gyakorolhat. A talajvízkészletekre alapozott öntözés esetén előnybe kerülnek azok a gazdálkodók, akiknek gazdasági lehetőségeik, technikai felkészültségük, birtokméretük nagyobb vízkivételt tesz lehetővé. Várható, hogy a kisebb földterületen termelő gazdák nem tudják tartani a lépést a vízkészletekért folytatott versenyben. A talajvízszint süllyedése miatti negatív hatások, mint a csökkenő terméshozamok okozta bevételkiesés az öntözni egyébként nem kívánó gazdákat is kútlétesítésre ösztönzi, vagy művelési ág váltásra kényszeríti, illetve fontos társadalmi kockázat, hogy amennyiben az ilyen gazdálkodók jelentős versenyhátrányba kerülnek, felhagyhatnak a gazdálkodással is, mely hozzájárul a vidéki települések elnéptelenedéséhez. A vízhiányos területeken – főként a Homokhátságon és a Nyírségben – tevékenykedő gazdák rendszeresen szembesülnek a talajvízkutak kiapadásával. A kimerülő vízkészlet egy adott terület egész éves termését is veszélyeztetheti, vagy újabb, mélyebb talpmélységű kutak fúrásába kényszerítheti bele a gazdákat. Mindez nehezen kiszámítható kockázatokat jelent, melyet a jogalkotónak szükséges lett volna mérlegelni az elmaradt hatásvizsgálat során. Mindebből kifolyólag **a mezőgazdasági célú, felszín alatti vízkivételek ösztönzése gazdasági és környezeti fenntarthatósági szempontból egyaránt megkérdőjelezhető, és a természeti erőforrások igazságos elosztására is negatív hatással lehet.**

Az Alaptörvény P. cikk (1) bekezdésével és XXI. cikk (1) bekezdésével való összhang hiánya

A Vgt. jelen módosításának Alaptörvénybe ütköző rendelkezéseire a Jövő Nemzedékek Érdekeinek Védelmét Ellátó Biztoshelyettes figyelemfelhívást⁸ adott ki, javaslatokat⁹ dolgozott ki és közleményben¹⁰ is felhívta a figyelmet arra, hogy törvényjavaslat mely pontokon ütközik az Alaptörvénnyel, ezért az alábbiakban csak a legfontosabbakat emeljük ki.

Egy korábbi, hasonló tartalmú törvénymódosítás Alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság 13/2018. (IX. 4.) határozata már megállapította, s indoklásában kifejezetten rögzítette, hogy a vízjogi engedélyezési rendszer fenntartása a felszín alatti vízkészletek mennyiségi és minőségi megőrzését szolgálja.

Ezzel összhangban javasolta a jövő nemzedékek szószólója, hogy „A jövőben létesítendő mezőgazdasági öntözési célú kutak létesítésére és üzemeltetésére továbbra is fenn kell tartani a vízjogi engedélyezési rendszert és annak védelmi funkcióját.”

A bejelentés jóváhagyási eljárása, a szabálytalanul létesített kutakra alkalmazható szankciók hiányosságai, valamint a vizek jó állapotára vonatkozó célkitűzések elérését biztosító követelmények

⁸ https://www.ajbh.hu/documents/10180/2926454/figyelemfelhivás+T_13659/35f6c8e9-477f-49e7-8e50-993848b6537f

⁹ [https://www.ajbh.hu/documents/10180/3548720/jogalkotasi+javaslat+a+felsz%C3%ADn+alatti+v%C3%ADzk%C3%A9szlet+v%C3%A9delme+e88ce392-bc42-12c7-b736-d6e4c20e1e26](https://www.ajbh.hu/documents/10180/3548720/jogalkotasi+javaslat+a+felsz%C3%ADn+alatti+v%C3%ADzk%C3%A9szlet+v%C3%A9delme+%C3%A9rdek%C3%A9ben/e88ce392-bc42-12c7-b736-d6e4c20e1e26)

¹⁰ <https://www.ajbh.hu/documents/10180/3310290/k%C3%B6zlem%C3%A9ny+a+v%C3%ADzjogi+enged%C3%A9lyez%C3%A9si+szab%C3%A1lyok+enyh%C3%ADt%C3%A9s+vel+kapcsolatos+alkalmaz%C3%A1si+ag%C3%A1lyokr%C3%B3l/8d836651-cafd-0539-ef8e-c9872adfc894>

WWF Magyarország

Álmos vezér útja 69/a
Budapest
1141

Tel: (1) 214 5554

Fax: (1) 212 9353

panda@wwf.hu

www.wwf.hu

Adószám:18226814-2-42

teljesüléséért való felelősségnek az üzemeltetőre való háritása álláspontunk szerint a visszalépés tilalmába ütközik, amelyre az Alkotmánybíróság is több határozatában hivatkozik.

A 48/1997. (X. 6.) AB határozatában az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy a környezetvédelemhez való jog érvényesülésében nem lehet a gazdasági és társadalmi körülményektől függő minőségi és mennyiségi hullámzást megengedni, s a környezethez való jog védelmének eszközei között a megelőzésnek elsőbbsége van, hiszen a visszafordíthatatlan károk utólagos szankcionálása nem tudja helyreállítani az eredeti állapotot. Az egészséges környezethez való jog érvényesítése alkotmányosan megköveteli azt, hogy az állam – amíg jogi védelem egyáltalán szükséges – az elért védelmi szinttől csakis olyan feltételekkel léphessen vissza, amikor alanyi alapjog korlátozásának is helye lenne.

Kérjük Önt, hogy mindezek alapján az Alaptörvény 6. cikk (5) bekezdése szerint küldje vissza az Országgyűlésnek megfontolásra a módosító javaslatot, vagy indítványozza azzal szemben az Alaptörvény 6. cikk (4) bekezdésének megfelelően az Alkotmánybíróság előtt előzetes normakontroll eljárás lefolytatását.

Megtisztelő válaszát ezúton is köszönjük!

Budapest, 2020. december 17.

Tisztelettel:

Sipos Katalin
igazgató
WWF Magyarország

dr. Kiss Csaba
igazgató
EMLA Egyesület

